

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 130/2019-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. apríla 2019 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti ASTRO Vlašim spol. s r. o., Divišovská 328, Vlašim, Česká republika, IČO 46356399, právne zastúpenej advokátkou JUDr. Zuzanou Bejdovou, LL.M., Skuteckého 30, Banská Bystrica, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41 Cob 96/2018-582 z 24. októbra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti ASTRO Vlašim spol. s r. o. o d m i e t a pre nedostatok právomoci.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. januára 2019 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti spoločnosti ASTRO Vlašim spol. s r. o., Divišovská 328, Vlašim, Česká republika, IČO 46356 399 (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 41 Cob 96/2018-582 z 24. októbra 2018 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie už označených práv rozdielnym posúdením rovnakej právnej veci medzi totožnými stranami sporu v dvoch konaniach vedených Okresným súdom Zvolen (ďalej len „okresný súd“), resp. krajským súdom.

Sťažovateľka poukázala najprv na konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 14 Cb 54/2010. V uvedenom konaní obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ] ako žalobkyňa požadovala, aby jej sťažovateľka zaplatila sumu 125 864 € z dôvodu odstúpenia od zmluvy o dielo. Okresný súd v tomto konaní rozhodol rozsudkom č. k. 14 Cb 54/2010-162 zo 7. februára 2012 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) tak, že žalobu zamietol. Žalobkyňa podala proti uvedenému rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol uznesením sp. zn. 43 Cob 116/2012 z 25. júla 2012 tak, že rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu. Sťažovateľka v sťažnosti poukázala na časť odôvodnenia rozsudku krajského súdu, podľa ktorej „...dielo bolo protokolárne odovzdané dňa 13.05.2009, pričom súd poukazuje tiež na to, že pokiaľ dielo malo vady... žalobca neodstúpil od zmluvy o dielo pre vady diela. Tiež pokiaľ dielo malo byť dodané do 13.03.2009 a žalovaný ho riadne nevykonal do tohto dohodnutého času, žalobca mohol a mal odstúpiť od zmluvy o dielo neodkladne, odstúpil až listom zo dňa 16.06.2010... Ak žalobca mal s poukazom na § 345 Obchodného zákonníka, že ide o podstatné porušenie zmluvy o dielo zo strany žalovaného, bol oprávnený od zmluvy odstúpiť potom, ako oznámil žalovanému bez zbytočného odkladu toto porušenie, keďže tak neurobil, keby išlo aj o podstatné porušenie zmluvy o dielo, týmto sa zmenilo na nepodstatné porušenie zmluvy o dielo v zmysle § 346 Obchodného zákonníka...“.

Sťažovateľka tiež uviedla, že po vrátení veci okresný súd uznesením č. k. 14 Cb 54/2010-234 z 22. novembra 2012 konanie zastavil na podklade späťvzatia žaloby.

3. V ďalšej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľka uviedla, že návrhom na vydanie platobného rozkazu sa proti obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], teraz v procesnom postavení žalovanej (ďalej len „žalovaná“), domáhala nároku na zaplatenie „doplatku kúpnej ceny“. Žalovaná podala proti platobnému rozkazu odpor. Okresný súd rozhodol rozsudkom č. k. 15 Cb 11/2012-232 (ďalej len „prvý rozsudok“) tak, že žalobe vyhovel. Proti prvému rozsudku okresného súdu podala žalovaná odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol uznesením č. k. 41 Cob 474/2014-267 z 28. apríla 2015 tak, že vec vrátil na nové konanie a rozhodnutie okresnému súdu a nariadil vykonať dokazovanie v intenciách väd dodaného diela.

Z ústavnej sťažnosti ďalej vyplýva, že v ďalšom priebehu sporu vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 15 Cb 11/2012 rozhodol okresný súd v poradí tretím rozsudkom č. k. 15 Cb 11/2012-533 z 27. februára 2018 (ďalej len „tretí rozsudok“), ktorým zamietol žalobu sťažovateľky. Proti tretiemu rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol napadnutým rozsudkom tak, že tretí rozsudok okresného súdu potvrdil.

4. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uviedla, že *„Právny základ oboch sporov... je písomný jednostranný právny úkon – odstúpenie od kontraktu...“*

Odstúpenie od Zmluvy o dielo a výzva na vrátenie peňažného plnenia... posúdili dva senáty toho istého Krajského súdu v Banskej Bystrici, úplne rozdielne. Sťažovateľ má za to, že skutkové okolnosti vecí riešených okresným súdom jednak v konaní vedenom pod sp. zn. 14Cb/54/2010, ale tiež v konaní vedenom pod sp. zn. 15Cb/11/2012 sú do takej miery identické, že indikujú predpoklad zásadne rovnakého hmotnoprávneho posúdenia oboch vecí.“

5. *V závere ústavnej sťažnosti sťažovateľka požaduje priznanie primeraného finančného zadostučinenia v sume 5 000 € a túto sumu odôvodňuje dĺžkou trvania súdneho konania, ako aj podľa názoru sťažovateľky stavom právnej neistoty a konečného prekvapivého rozhodnutia.*

6. *Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej ústavnej sťažnosti rozhodol týmto nálezhom: „I. Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 41Cob/96/2018-582, zo dňa 24. októbra 2018 porušené bolo.*
II. Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 41Cob/96/2018-582, zo dňa 24. októbra 2018 sa zrušuje a v rozsahu zrušenia vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.
III. Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 5 000,00 €...
IV. Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia... “

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

9. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13, § 16 až § 28, § 32 až § 248, § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2

zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.

13. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uviedla, že „*Exces súdu druhej inštancie ignorovaním ust. § 390 CSP, po nastúpení účinnosti tejto procesnej normy, sťažovateľ napadol dovolaním na Najvyššom súde SR.*“.

Ústavný súd túto skutočnosť overil na okresnom súde a zistil, že sťažovateľka podala proti napadnutému rozsudku krajského súdu prostredníctvom okresného súdu dovolanie 17. januára 2019.

14. Bez potreby bližších doktrinálnych záverov k označeným ústavným právam sťažovateľky alebo citovania právnych záverov všeobecných súdov je potrebné konštatovať, že ústavnú sťažnosť je potrebné odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

15. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ústavný súd v systéme ochrany základných práv a slobôd predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, I. ÚS 480/2013, II. ÚS 544/2017). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

16. Sťažovateľka podala proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie. O dovolaní v jej veci bude rozhodovať Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“).

17. V zmysle už popísaných východísk možno hodnotiť, že právny poriadok Slovenskej republiky poskytuje sťažovateľke účinný právny prostriedok ochrany základných práv a slobôd, ktorý sťažovateľka aj využila (t. j. podala dovolanie).

Inak povedané, v tejto chvíli sa ústavná sťažnosť podaná ústavnému súdu javí byť predčasne podaná, pretože existuje iný orgán verejnej moci (najvyšší súd) oprávnený poskytnúť ochranu základným právam a slobodám sťažovateľky.

18. Ústavný súd uzatvára, že prijatím ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie by došlo k vzniku ústavne neakceptovateľného stavu, keď by v zásade o rovnakej veci rozhodovali paralelne viaceré orgány súdneho typu – najvyšší súd a ústavný súd (m. m. II. ÚS 1/08, II. ÚS 393/2014, III. ÚS 632/2014). Išlo by o taký stav, ktorý je v právnom štáte neaprobateľný, pretože by mohol viesť k rozdielnym rozhodnutiam v rovnakej veci, čo by malo negatívne (a len veľmi ťažko odstrániteľné) dôsledky na právnu istotu, ktorá tvorí integrálnu súčasť princípov právneho štátu (m. m. II. ÚS 294/2018).

19. Podľa § 124 poslednej vety zákona o ústavnom súde ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

Ako *addendum* ústavný súd zdôrazňuje právny názor, ktorý opakovane vo svojej judikatúre vyslovil (akcentujúc pritom rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54), t. j., že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní bude sťažovateľke (v prípade opätovného obrátenia sa na ústavný súd) lehota na podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (t. j. napadnutému rozsudku) krajského súdu (m. m. III. ÚS 114/2010, I. ÚS 165/2010).

20. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa ústavný súd ústavnou sťažnosťou proti napadnutému rozsudku krajského súdu meritórne nezaoberal, ale podľa zásady

ratio temporis ju odmietol podľa § 132 ods. 1 v spojení s § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. apríla 2019